

M. Vanaga „Mana Amata”

7. turpinājums

“Saullēkta himna”

Fragmentu publicēšanai sagatavoja Ingrīda Lāce

Pāri pretim, aiz Sīļu dzirnavām, redzams Zilūžu krasts. Pirms tā – Amata. Tālāk – Rāmuļu meži. Aiz dzirnavām Amata asi pacērtas pretī lecošai saulei, bet drīz to apvalda augstais Zilūžu krasts. Es pie dzirnavām pārbrīdu Amatai un pa ceļmalu locījos tai līdzī uz augsto krastu. Tas bija neaprstāms skats - pār ēnaino krastu kāpjošais rīts ar skaidru koku zīmējumu debesīs. Gaisma tiešām tikai naktij var pateikties par savu lieliskumu. Pulksten 4.40 debesis kļūst nemierīgas, notrīs visās uguns nokrāsās. Dīvaina jūsma saviļņo dvēseli. Apstājos, nolieku zemē mugursomu, salieku rokas kā dievnamā. Aiz Rāmuļu mežiem parādās saule. Es to neredzu, to man aizsedz krasts. Bet to ziņo putni ar jau saskaņoto gaviļdziesmu. Esi sveicināta, saule!

Rītmala nokveldēta līdz baltām liesmām. Acīs cērtas sāpīgs karstums, kaut saule vēl aizvien aiz krasta. Saules upursārts iedegas starp bērzu un divām eglēm. Nekādu citu brīnumu uz zemes nevar salīdzināt ar saules lēktu, kas kā mūžīgais dievs ar nekustīgiem gaismas spārniem iet pa debesu apaļumu uz priekšu un ik mirkli uz zemes rada jaunu rītu. Vienmēr uz zemes kaut kur ir rīts. Vienmēr kaut kur sauli sagaida ar „Ave sol!” - esi sveicināta, saule! Es jūnija un jūlija saullēktus mežā esmu daudzas reizes dzirdējusi. Visa dzīvība, izņemot cilvēku, sveic saules parādīšanos, bet putnu koris ir visam virsotne. Putnu uz zemes ir ap 100 miljardu, un vienmēr kāda daļa no tiem atskaņo saullēkta himnu. Skatot tai, klusē vēji un ūdeņi, apstājas zvēri zvēru takās, apstājas augt zāle un koki, sastingst zirnekļi uz rasotiem pavedieniem. Aplūst arī valodīgā upe zem Zilūžu krasta. Aizturēju elpu es, bet varbūt šai lielajā stundā pirmie cilvēki krita ceļos, pateicās visvarenajai saulei, kas aizdzinusi nakti. Pār atvaru kā pārgāzies kalns gulēja krasta ēna, bet augšā bērzi zeltījās saulē un raidīja debesis putnu „Ave sol”.

Pēc saullēkta uz Amatas ātri dzisa sudrabortā migla, atskrēja rīta vējš. Strauji kāpa gaisma, sametās saules vizuļi uz lapām. Plauka vaļā diena - vasaras diena - kā lieli svētki zemes dzīvībai. Kaut cilvēki vairāk saprastu, ka agro rītu skaistums domāts arī viņiem! Kaut vienu saullēkta himnu tie vasarā noklausītos! Tad mazāk būtu tādu, kas aplauž koku līdz mugurkaulam... Dzīvei vajadzīga ne tikai maize un vienreizviens, bet arī meža pasakas un saules lēkti. Daudzi pat neiedomājas, kā otram sāp. Kā sāp katrs neapdomāts vārds, katrs tuvinieka apmācies skats, kurā nav siltuma un kaut mazliet dvēseles. Taisni šie „sīkumi” saēd miljoniem mūžu, un pret tiem spēj cīnīties arī daba - meži, ūdeņi, agrie saullēkti ar putnu gaviļdziesmu.